

YOUR PHONE IS A COP

FABRA i COATS
CENTRE D'ART
CONTEMPORANI
BARCELONA

Ajuntament de
Barcelona

YOUR PHONE IS A COP RAÛL REFREE – ISAKI LACUESTA

Your Phone is a Cop és un projecte conjunt del músic Raül Refree i el cineasta Isaki Lacuesta. El punt de partida és el concert que Refree va fer al Sónar 2018, on el director de *La leyenda del tiempo* o *Los pasos dobles* va ser l'encarregat d'il·lustrar la part sonora amb imatges. Tots dos havien treballat prèviament en la banda sonora de la nova pel·lícula de Lacuesta, *Entre dos aguas*. El director també ha realitzat alguns videoclips de'n Refree.

Ara es retroben per donar forma a aquest projecte multidisciplinari que gira al voltant del control al qual estem sotmesos com a societat d'una manera oculta, més o menys subtil. Sense voler fer un pamflet ni una denúncia explícita, el que pretén aquesta proposta artística és posar sobre la taula una temàtica que sovint es dissimula sota les dinàmiques addictives de les xarxes socials i la falsa llibertat que atorga internet al conjunt de la població.

El projecte expositiu consisteix en una instal·lació interactiva, en la qual els usuaris poden interpretar, recrear, fer i desfer sons i imatges de l'espectacle concebut per al Sónar per Refree i Lacuesta. La instal·lació és integrada per diversos ordinadors equipats amb un programari ideat expressament.

El programari (d'ús molt intuïtiu) permet a l'usuari interpretar, en primera instància, música a partir de *samplers* escollits i desenvolupats per a aquesta obra, de manera que s'activarà la projecció seqüencial d'imatges en un multipantalla que envoltarà els usuaris i espectadors, als quals es convida a compondre imatges i editar sons en viu i en directe, com a músics i videojòqueis alhora. La instal·lació permet assimilar continguts de gran rellevància, al mateix temps que es juga i es creen continguts audiovisuals.

En un segon espai es projecta, en una pantalla, el directe en el marc del festival Sónar 2018. No es tracta d'un video del concert, si no d'una projecció de les imatges del directe i la música que es va crear al moment.

Amb la col·laboració de Zentralmedia, Eve Audio, BITBEAT i Ableton.

Projecte expositiu realitzat en col·laboració amb Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona.

ESTÈTICA DE LA VIGILÀNCIA

ELOY FERNÁNDEZ

PORTA

«Corregir les virtualitats del comportament» és, segons Michel Foucault, el principi del juridisme modern. Aquest programa s'ha acomplert al panòptic global d'internet. Ja fa temps que vam deixar de fer servir, en referència als fenòmens digitals, l'expressió *realitat virtual*, perquè a les xarxes l'adjectiu s'ha substantivat: tot i que els moviments internautes segueixen sent, en rigor, virtuals, percebem en aquesta aparença consolidada més rigor i veritat que en les nostres intervencions al món analògic, cada cop menys decisives. Això condueix a una mena de vigilància preventiva i anticipatòria, on s'ha realitzat la falla de Philip K. Dick «L'informe de la minoria». Policia dels delictes futurs, detectiu de l'avenir, l'internauta capta els pecats de pensament –perquè pensar en veu alta és el principi comunicatiu de la sociabilitat digital– i els denuncia abans que es converteixin en pecat d'obra..., si és que no s'ha produït ja el solapament definitiu entre les dues modalitats de falta: qui pensa, delinqueix.

Cinema: Neil Jordan, *L'estranya que hi ha en tu* (2007). És la pel·lícula que ressuscita un dels subgèneres més problemàtics del *noir*: el del justicier urbà. L'homenatge *retro* als films vigilantistes dels anys vuitanta («Si la policia no ens defensa, què hi podem fer?») es combina amb criteris de gènere (els imaginaris de la feminitat empoderada) i de sensologia (la vindicació del desig de la venjança com a sentiment moral). En el personatge interpretat per Jodie Foster, que empaïta els assassins del seu marit, les polítiques parapolicials de llei i ordre generades durant l'època Reagan es reactiven en relació amb la veta més proactiva i armada dels corrents feministes.

Tradicionalment, la teoria crítica ha descrit el dispositiu de vigilància com una relació asimètrica entre personatges conceptuals. D'una banda, figures espectrals anomenades «el Sistema», «la Tecnologia» o «el Poder». De l'altra, la ciutadania, suposadament desitjosa d'intimitat i víctima innocent de l'observació indexal i indiscreta de les càmeres i els algorismes. Però aquest plantejament s'ha anat invertint a mesura que la universalització dels mitjans i metamitjans *Do-It-Yourself* ha anat reconfigurant el ciutadà com a guardià i delator. *Peeping Tom* amb llicència per denunciar, les seves filmacions, gravacions i imatges, fins i tot les més casuals, tenen l'estatus potencial de proves del delictes i judicis *in nuce*. L'ús de la càmera de l'*smartphone* amb finalitats costumistes és només el primer pas d'un *esdevenir-denúncia* de la imatge.

Mèdia: Julian Assange, *Wikileaks* (2007). Convertir-se en un mitjà de comunicació unipersonal és una de les utopies polítiques que van fundar internet. La plèthora de metamitjans de la xarxa es pot llegir com una desconstrucció del format clàssic de diari, per la qual cadascuna de les atribucions dels periodistes és redistribuïda en un metamitjà particular. La columna d'opinió es trasllada a Facebook; el reporterisme fotogràfic, a Instagram i Snapchat; Twitter és el guirigall d'un consell de redacció en horari de tancament, i el telèfon mòbil, el

despatx de direcció. Durant els primers temps de la xarxa, inspirats per un ànim tecnoanarquista, l'usuari, com a reporter aficionat, ofereix contrainformació i crítica institucional. Però aquesta funció canvia radicalment quan entra en escena Wikileaks. Més que un metamitjà, la web creada per Assange és un senyal que orienta el funcionament de tots els altres. Amb ell el periodisme de filtratge perd definitivament la batalla davant de les pràctiques de filtració. Aquest fenomen coincideix amb el nou estatus de la postfotografia, en la qual el moment decisiu ja no és l'escena captada per l'observador amatent, sinó l'instant en què la imatge es fa pública. Així és com el paradigma de la representació és substituït per un altre: el de la filtració.

Fes-te tu mateix, en connivència amb tots els altres ciutadans –en complicitat amb els denunciants–, les teves pròpies normes, la teva censura original, les més creatives batudes, enxampades i detencions. Tothom vol ser Zapruder. Tot déu és de la bòfia. Una pulsio normativista que ja no emana dels poders fàctics sinó del carrer recorre totes les vivències quotidianes, analitzant la consuetud com a activitat sospitosa; perseguint la incorrecció verbal; exposant, per mitjà dels *gifs*, una sobrelectura del llenguatge corporal. Totes les formes de relació personal –tots els vincles– es conceben com a disfuncionals per defecte. La vigilància recíproca va configurant un règim estètic on l'ull divinal dels sistemes de videocontrol és actualitzat en la mirada humana, massa humana. Nokia i Samsung: marques d'armament.

Arquitectura: Frederic Amat & Isern Associats, *Mur d'ulls* (intervenció a la façana de l'Ohla Hotel, 2011). L'ambivalència cognitiva que caracteritza l'arquitectura hotelera –*locus amoenus* i torre d'observació, espai de privacitat i d'exposició– es fa palesa, en els temps de la videovigilància assumida, en aquest dispositiu que, format per un miler d'escultures de ceràmica amb forma ocular, desplegadas al llarg de tota la construcció –també a la piscina exterior situada a la terrassa–, transformen els hostes en una comunitat promíscua de *voyeurs* i presoners de cinc estrelles.

De tots els pecats virtuals, els que generen més interès –més encara que el bandolerisme organitzat a la *Deep Web*– són aquells que insinuen, prefiguren o donen a entendre les capacitats d'un cos. Definida com a *potencial carnal* o *capital eròtic*, aquesta possibilitat, latent en l'anatomia, és objecte d'escrutini, no pel que fa sinó pel que es mostra capaç de fer. El mode de vigilància és el d'una adulta suspicax mirant el procés de creixement d'una adolescent.

Música: Psychic Ills, «FBI» (*One Track Mind, Sacred Bones*, 2013). «I did what I could, / you know I tried, / but I was working for the FBI / I did what I could, / you tried to stay, / but I was working for the CIA.» És la cançó d'amor impossible en els temps del vigilantisme. El problema afectiu de l'agent secret, que té una feina incompatible amb una relació de parella

YOUR PHONE IS A COP

RAÛL REFREE – ISAKI LACUESTA

estable, es presenta, en to melancònic i amb predomini del baix, com el problema del tothom: del ciutadà que, espieta, amatent a les pistes, secrets i conspiracions d'altri, ja no és capaç de concentrar-se en el vincle que hauria d'estructurar la seva vida.

Però també la pornografia canvia el seu estatus. Qui s'hi voldria deixar la vista, mirant vídeos de coïts previsibles, de rutinàries fel·lacions..., quan pot veure i gravar veritables delictes, el culpable enxampat *in flagrante*? La fallida de la indústria del porno, la deriva amateur del gènere i la seva feminització han anat recodificant la imatge eròtica com una modalitat més de l'autoretrat. Alhora, han contribuït al descrèdit de la *veritat de la sexualitat*. El nu és el nou vestit, i les veritats ocultes, els bruts secrets freudians, cal cercar-los en altres expressions del potencial carnal. L'ull que mira imatges incitants ja no és majoritàriament la mirada objectualitzadora i xovinista masculina que va descriure Laura Mulvey. Els presumidors d'imatges, armats fins a les dents amb els seus arsenals de mòbils i metamitjans, miren, de tant en tant, com un *voyeur*, però sobretot observen com un membre de tribunal popular, com un poli d'incògnit, com un reporter de premsa groga, més interessat, avui dia, en els desfalcs i les malifetes relacionals que en els espasmes i els orgasmes.

Disseny: L'ostàlgia de la Stasi. La revisitació històrico-estètica de l'imaginari soviètic, denominada per Iván de la Nuez *ostàlgia*, la podem entendre també com una estranya forma de melancolia: el record d'un temps perdut en què el control sobre la població s'exercia, de manera obligatòria, per mitjà d'aparells *lo-tech*, gravadores de casset i telèfons punxats. Aquest dispositiu tècnic, que un dia va ser la imatge més punyent del totalitarisme cripto-comunista, avui dia, en l'època en què la delació institucionalitzada és voluntària i *hi-tech*, apareix, més aviat, com un antecedent, primitiu, simplicíssim i ingenu, de la condició contemporània: la iStasi.

Eloy Fernández Porta és doctor en Humanitats per la Universitat Pompeu Fabra (UPF), professor d'art contemporani al Programa d'Estudis Hispànics i Europeus de la UPF i a la Barcelona School of Management, i assagista.

TAULES RODONES

30/01

<<[SUR]REALISME CAPITALISTA:
SOBREVIURE EN XARXA>>.

Sergi Jordà, Ethel Baraona i Ingrid Guardiola

15/03/2019

Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona:
Taula rodona i presentació del catàleg
de l'exposició *Les imatges eco*
amb Isaki Lacuesta, a les 19 h

12/02

<<YOUR PHONE IS A COP>>.

Isaki Lacuesta i Raül Refree

22/03/2019

Centre Cultural La Mercè de Girona:
Your Phone is a Cop, de Raül Refree
i Isaki Lacuesta, amb projeccions
d'Isaki Lacuesta en directe, a les 21 h

13/03

<<BIG DATA VS. BIG BANG: CREACIONS
I DESTRUCCIONS FUTURES>>.

José Luis de Vicente, Olga Subirós
i Simona Levi

30/03/2019

Concert de Raül Refree *La otra mitad*,
Ciclo de la Raíz [Saragossa]

ACTIVITATS VINCULADES

8/01-23/01/2019

Filmoteca de Catalunya: Isaki vs. Lacuesta

07/04/2019

Concert de Raül Refree *La otra mitad*,
BRDCST festival [Brussel·les]

22/01/2019

Concert de Raül Refree *La otra mitad*,
Sa Pobla [Mallorca]

20/06/2019

Museu del Cinema de Girona:
Conversa entre Isaki Lacuesta
i Ingrid Guardiola

26/01-28/04/2019

Bòlit Centre d'Art Contemporani. Girona:
Exposició *Les imatges eco* d'Isaki Lacuesta

11/2019

Festival Loop Barcelona - Arts Santa Mònica
estrena de *La v(n)ostra veu*
d'Isaki Lacuesta [5a Edició del Premi de
Videocreació de la Xarxa de Centres d'Arts
Visuals de Catalunya, Arts Santa Mònica,
el Dep. de Cultura de la Generalitat de
Catalunya i LOOP Barcelona]

09/02/2019

Visita guiada a l'exposició de Bòlit, Centre
d'Art Contemporani. Girona, a càrrec d'Isaki
Lacuesta, a les 11 h

EXPOSICIÓ

**RAÛL REFREE
ISAKI LACUESTA**

**18.01 —
17.03.2019**

**CENTRE D'ART
CONTEMPORANI
DE BARCELONA
FABRA I COATS**

Sant Adrià, 20
08030 Barcelona
932 566 155
centredart@bcn.cat
centredart.bcn.cat

Horari

De dimarts a dissabte, de 12 a 20 h
Diumenges i festius, d'11 a 15 h
Visites guiades tots els dissabtes a les 18 h
i els diumenges a les 12.30 h